

Два Мікіты Хрушчовы

(З радыёвай хвалі «Свабода»)

Геніяльны Шоўкір сказаў: «Ёсьць рэчы, абы якіх і ня сышлася філёзафам». Да якіх і ня сышлася філёзафам, але варожбітом, якім прадбачаюць будучыню. Но які-то «старок» у Савецкім Саюзе ў 1953-ім годзе нават аджаўляўся падумаш, што за 6 год так паулиганску ашальмуюць Сталіна ягоныя верныя вучні з Мікітам Хрушчовам на чале?

«Я прысытаю, што ні на крок не адступлю з той лініі, якая праводзіца нашай ленінска-сталінскай партыяй, нашым вялікім Сталінам...» Будзем яшчэ больш любіць нашу бальшавіцкую партыю, насага прафадыра вялікага Сталіна!...

Чые-ж гэтыя слова? Вось-же ні больш, ні менш — слова Мікіты Хрушчова, Хго ні верыць, хай пераканаецца. Гэта слова з выступлення Хрушчова 30-га лістапада і змешчаны ў «Правде» 2-га снежніка 1937-га году.

Але дамо яшчэ слова Мікіты Хрушчова: «Ленін і Сталін — яго верны наплечнікі кіравала партыя на шляхах да астрычніцкай перамогі 1917-га году. Падчас грамадзянскай вайны Сталін з'яўляўся ўсюды, дзе хісталася вага, і дзе-б ён ні з'яўляўся — усюды перамогу атрымоявала рэвалюцыя...»

Гэтыя выказванні Хрушчова былі надрукаваны ў «Правде» з 2-га сънечжанія 1936-га году.

Як ведаём, на XX з'ездзе КПСС Хрушчоў злосна кіпіў з ваеннай славы Сталіна. Узынікае пытанне: калі Хрушчоў гаварыў прафаду? Ізноў-же тут наш чытак можа пастаўіць пытанне «А ці Хрушчоў гаварыў прафаду наагуў?»

Дыялектыка, паважаныя грамадзянине, дыялектыка! Гэта, як і сацыялістычны реалізм — «чорт ведае, што такое», аднак яны існуюць у краіне парадоксаў — Савецкім Саюзе.

Наагуў мы раем нашым слухачам, калі маюцьмагчымасць, прачытаць прамовы Хрушчова ў 1936-37-38 і 39-х гадох. Іх можна знайсці ў гадавікох «Правды». Хрушчоў з'яўляўся гаварыў шмат і як жук пералітаў з кветкі на гузік: расстряльваў Ягода — Хрушчоў славі Ягода, Яжоў расстраляў Ягода — Хрушчоў славі Яжова; Яжова расстраляў Бэрэгу. — Хрушчоў узносіў пад нябесы Бэрэгу. Эта хрушчоўскі жанр.

Сённяні Хрушчоў, як жук, выкапаўся з варха.

Але, грамадзянне, перасыцярагаем, лік-відуючыя сталінскія назовы вуліцы, раб-нау, ці калгасы не называйце іх лёгкадумна іменем Хрушчова, бо хто ведае, што здарыцца: можа ізноў трэба будзе пераймянуваць...

Вось, прыкладам, у Менску за адну ноч праташа «Сталінскі праспект» і «Сталінскі» раён. Вечарам грамадзянін лёг спаць у доме на «Сталінскім праспэкце», а прачытавши на «Ленінскім». Тая самая мэтамарфоза здарылася з грамадзянінам Сталінскага раёну: вышашыць раніцой з дому яны, прафіраючы вочы, пальгатлісці: «ці гэта Я — я і ці гэта хата май? Якім

чынам я трапіў у «Завадзкі раён», калі ўчора я клаўся спаць у Сталінскім?»

Як ведаём з «Вялікай Савецкай Энцыклапедіі» Хрушчоў мітусіўся падчас падсавецкіх народу ў «вадзіную нацыянальную».

У сувязі з гэтым палітыка партыі ў далейшым будзе скіравана: 1) у галіне гаспадарчай і дзяржаўнай — на гаспадарчыя зыліцы і паступовую ліквідацію гаспадарчых кіраўнічых ворганаў,

2) у галіне культурнай — на так званае «з'яўленне ўзбагачэнне й умацаванне інтэрнацыянальнай асновы» культуры,

3) у галіне грамадзянскай культуры

камуністычнага грамадзства»;

4) у галіне мовы — на моўную русифікацыю перасейскіх народу, бо «працэс добраахвотнага навучання на расейскай мове» з'яўляецца «прагрэсіўным працэсам» і расейская мова «ўжо фактычна стала агульной мовай міжнацыянальных зношэній і супрацоўніцтва народу ССР»;

5) у галіне гісторычнай — на ліквідацію ўсіх прадстаўнікоў нацыянализму перасейскіх народу. А дзеля гэтага

6) гэтыя «нацыяналізм» будзе выганацца як

Прынятая на XXII з'ездзе КПСС но- з гісторыі, так і з штодзённага жыцця; з'яўляетася нацыянальнае пытанне ці кадрамі» й забараніца «нацыянальнае далёка размінююща з брутальнім «вы- выхаваньне» гэтых кадраў і выкары-

станыне іх у дадзенай рэспубліцы. На- падсавецкіх народу «вадзіную на- цыянальную».

У сувязі з гэтым палітыка партыі можа

далей кітніць і разъўітацца толькі ў

каявікай братній сям'і сацыялістычных

нацыяў ССР» («Правда», 2. 11. 1961).

Калі з'яўлерася да дакладаў самога

«чырована дара» Хрушчоў, які ён

прачытаў на XXII з'ездзе КПСС, дык

малюнак гэтага «з'яўліцца падсавецкіх

народу ў вадзінай нацыю» становіца

яшчэ больш жудасным. Хрушчоў больш

адкрыта пачывердзі, на якой гэта аснове

будзе ажыццяўляцца ліквідацыя нацы-

янальных асаблівасцяў перасейскіх на-

роду ССР. Паперша ён зазначыў, што

ўжо ў сучасных мамант «жыццё падкава-

вае неабходнасць утварэння некато-

рых міжраблікансіх заналічных вор-

гані для кіраўніцтва разъўіцым гас-

падаркі». Гэта азначае пачатак ліквіда-

цы нацыянальных рэспублік. Далей ён

зчышчыўся з казахстанскай практикі «на-

цыянальнага сужыцца» і супрацоўніц-

тва», даючы гэтым зразумець, што па-

добная практика прымусавага перамя-

шаны народу будзе ажыццяўляцца

у далейшым. Адносна культуры й мо-

вы, дык Хрушчоў прости сказаў, што гэ-

тае культурнае й моўнае зыліцце пад-

савецкіх народу будзе праводзіцца на

базавесе расейскай культуры й мовы. дзе

адзінакультурнай і адзіномоўнай

«Нельга» не адзначыць штораз большага краінай. Зильніца ўсе ручкі ў расей-

імкненія перасейскіх народу да авало-

кае мора! Адных словам, будзе падбудо-

ваны камунізм паводзя пушкінскага

фактычна другой роднай мовай для ўсіх

народу ССР», — гаварыў ён. Дзеля гэ-

тага дадзены «прагрэсіўны працэс даб-

раахвотнага навучання расейскай мовы»

траба вітаць, што азначае ў савецкім

жаргоне — траба зильніцаўніца. Наагуў

Хрушчоў зазначыў у сувязі з гэтым:

«Сустракаюцца, вядома, і такія людзі,

якія наракаюць з прычыны таго, што

сыцьця юнацтва нацыянальныя рэзьніцы. Мы

ім адказваем: камуністыя юнацтва кан-

сэрваваць і зильніцаўніца нацыянальныя

рэзьніцы. Мы будзем падтрымоўца аб-

ектыўны працэс штораз больш чеснага

зильніцаўніца нацыяу і народнасці, які

адбываецца ў ўмовах камуністычнага

будаўніцтва на базе дабраахвотніцтва

і дэмакратызму. Неабходна ўмацоўца

зильніцаўніца на духу пралетарскага

інтэрнацыяналізму ю савецкага пат-

ртыятуму. Неабходна з усіх бальшаві-

цкай непрымрэнічай выкараненіц

наведаць найменшыя праівы нацыяна-

лістычных перажыткі».

Загляніма, што адбываецца ў дзялян-

цы «дзяржаваўніца прыбліжэнія» да ка-

мунізму, бо нам гавораць, што народы

усыяжчы застаюцца «роўнімі». Папершае,

пералічым склад партынага аліту

«шматніцаўніцаўнай Радзімы районпра-

ўні» Прэзыдымом ЦК КПСС: таварышы Л. І. Бржэзінскі, Г. І. Воронаў,

Ф. Р. Казлоў, А. Н. Касцін, Д. С. Палінскі, М. А. Суслоў, Н. С. Хрушчоў, Н. М. Шварнік — Расейцы. Старыя О. В. Куусінен (Фін), А. І. Мікяян (Армінін)

— старыя пачуці сталінскія гварды. Да-

лучылі для рэшавага Н. В. Падгорнага

(Украінец). Кандыдаты ў сабры Прэзы-

дыму: В. В. Грышын (Расей), Ш. Р. Рашыдаў (Узбек), К. Т. Мазураў (Беларусь), В. П. Жаванадзэ (Грузін), В. В. Шчорбіцкі (Ресеец). Сакратары ЦК

КПСС: Н. С. Хрушчоў, М. А. Суслоў, П.

Н. Дзямічаў, Л. Ф. Глыбоў, Б. Н. Пона-

мароў, І. В. Спрыдонаў, А. Н. Шалепін

— усе Расейцы. Толькі адзін О. В. Ку-

усінен зильніцаўніца сакратаром ЦК КПСС

«з нацыяналаў». Расейцамі таксама аб-

саджаны «усесаюзны міністэрства».

Яны, як правіла, зильніцаўніца другімі

сакратарамі кампартыяў нацыянальных

народу.

Шт. (Заканчэнне на 3-й бачыне)

Пакалосьце выстаўкі паняволеных народоў у Парыжы

Гэта сініца, месяц пасля, мы можам дзею на адбудаванье межаў з перад гарадаваньем да парадаў, якіх былі прыняты ў Грузінскім часопісе „La Nation Georgienne“ а ў якой прынялі ўдзел апрача Грузінай, таксама Украінцы, Беларусы да Казакі. Выстаўка мела месца ад 30 верасня да 2-га кастрычніка і мела як праграму: дзень студыяў, падчас якога былі праглошаныя прамовы сп. М. Кергуэль (Француска) на тэму „Дэпартаты, як інструмент народабойства“, пасля прадстаўнікі Украінцаў, Беларусаў да Грузінаў (у парадку выступленія) мелі прамовы пад загалоўкам «Супраціў Маскве на...», кожны адносна свае краіны ды ў канцы прадстаўнікі Казакаў адчытывалі артыкулы пад загалоўкам «Кароткі гісторыя Казакаў». Артыкулы суправаджаліся дыскусіямі. Адначасна на сіненях залі паседжаньняў былі зладжаныя выстаўкі на тэму маскоўската калянізму, пад загалоўкам: «Украіна — калянія ў Эўропе», «БНР — вольная Беларусь, БССР — Беларусь на іяўлі» і г. д.

Выстаўка трывала трох дні, прычым у міжчасе Украінцы далі кароткі, але вельмі прыгожы канцэрт. Мэта выстаўкі быў выклікаць зацікаўленыя францускай прэзыдэнтамі расейскага імперыализму. Калі зважыць сіненію Францыі, якая ў гэтых адносінах недалёка адстае ад расейскай праўніцтвы, дык заданыне надта съмелое і толькі стойкасцю арганізаціяй давяла імпрезу да плянаванага завяршэння.

У Францыі, як ведама, вельмі вялікі ўплыў маюць камуністы (23% выбаршчыкаў), а асабліва розныя «прагрэсісты», якія не звязаныя нічым іншым, як закумуфляваныя камуністы салюновага тыпу. Некаторыя галіны культурынага жыцця Францыі апанаваныя белымі Маскаліямі, якія абліснули згодныя з чырвонымі што да ўтрыманья непадзельнасці імперыі ды навет цешаца з пашырэння ўсе ўсіх важных міжнародных канферэнцый ды прамаўлянія на іх. Два тыдні таму адбыўся ў Парыжу зезд г. зв. Nation Captives (назоў гэты зманапалізавалі сабе «сатэліты»). Якія арганізатары, так і падзельнікі гэтай імпрезы старанна маўчали пра народы беспасярэдна паняволенія Москвой, а прадстаўнікі Масквы спад знаку НТС сіненію раздзялялі сваю прапаганду якбы ў сябе дома, асабліва сваю лістоўку «Exil et Liberte», дзе цяжка шукаць якое навет долі демакратызму ды талеранцы. Якраз для ўсіх гэтых паноў была неспадзейкай прамова сп. Ле Бурэ, які ў моцных і ўзінных словамах прыпомніў прысутнікам аб існаванні іншай групы паняволеных, якія да 1939 году былі ў межах Савецкага Саюзу, але маюць такое-ж права самастаўленія як і іншыя, што трапілі ў савецкую няўплюю пасля апошніх вайны. Асабліва сп. Ле Бурэ падкрэсліў справу Беларусаў, Украінцаў, Казакоў ды Грузінай. Цірамова была гэтак праканальнай і сільнай, што прымусіла навет зядльых з лягеру сатэліту згадаць, чы з праўнікамі ды выкапаці яму сваё прызнанне. Але на гэтым не канец. Назаўтра пасля заканчэння ўспомненага зезду адбылося ўрачыстое съяткаванье.

У гэтых умовах для паняволеных Масковай народоў праца вельмі дажджая, тым больш, што яны на творчы манаполісту. Апрача падзелу на «сатэліт» ды «сатэліты», існуюць якія-небудзь партынія, ці праца груповыя разыходжаныя, якія ўскладняюць стварэнне сумольнага фронту.

Прымусовыя «вакацыі» на Корсыцы мінулага году шмат спрынтыліся да ўзаемнага пазнання між паасобнымі прадстаўнікамі паняволеных народоў, ды крышталізацыі думкі ў кірунку абеднанія, ці хутчэй збліжэння між імі. Паўсталі навет думка заснавання нацыянальна-дэмократычнай арганізацыі, якая-б реалізавала гэтыя ідэі. Каб ёмінуць партынія заснавені, ўзьвікілі ідэя пэрсанальнага саброўства не залежна ад палітычных ці іншых паглядаў пры ўмовах вызвананьня прынцыпу самавызначаныя народоў ды мірнага регуляваньня ўсякіх спречак між імі. Нажаль, як дагэтуль, тэя із «сатэлітаў», якія былі ўпрывілеваныя Вэрсалскім Трактатам, ды якія маюць на-

Брытанскія фэльдмаршалы паводле права, ніколі не дэмабілізуюцца. Калі ўжо век не дазваляе на дзеянную вайсковую службу, то змайкоўца чым хочуць, атрымоўваючы ту самую плату. На працягу даўгой вайсковай брытанскай гісторыі шматлікія фэльдмаршалы займаліся шматлікімі спраўамі. Адзін навет пад старасцю скарэкткі ды святы вязаў. Ведама-ж, без занятку злуроў можна. Ды некаторыя я запраўды дурэлі.

Цяпер вось шматлікія людзі ўжо пачынаюць пытанаць, ци да гэтых дзюроўных не належыць цяперашні наўбайнік — фэльдмаршал Мантгомеры (Монты).

Выпадае прыгадаць, што фэльдмаршал Монты, у той час сівежа праслаўлены ў веанійскай акцыі супраць Трэцяга Райху, ад 5-га да 11-га студзеня 1947-га году гасціў у Москву, запрошаны туды верхавінай Чырвонай Арміі. Перад адездам з Москвы маршал Васілевскі падараў яму ад Чырвонай Арміі ўпраўленікі ды дзяве скрыні водкі ў савецкага шампанскага.

«Адна рэч, якую Монты добра вывучыў ў Москве, — пісаў тады «Сандэй Экспрэс», — гэта як падносиць чарку пры тостах».

Выглядзе, што Монты навучыўся шмат больш. Няраз пасля таго заглядзіў ў краіны чырвонай блёку. Але, базуючы на каму там вельмі абыходзіла-б, куды ён ездзіць, калі-б не язык. Вось у гэтым і паліглаз дурэнне Монта.

Нядайна фэльдмаршал доўга гасціў у Кітаі. І вось паслухаіце, што сказаў, распрамяніўшыся, пасля павароту: «Думаю, што Мао Цзэ-дун — вельмі вялікі чалавек. Падумаш, адно, што ён асцянуў! Ен вызваліў 650 мільёнаў людзей ад галечы ў паніжэнія. Калі глядзіш на ягоны твар, дык бачыць як лунае зъ яго вялікай шчырасць. Гэта чалавек, зъ якім я ахвотна пайшоў-бы ў джунглі».

Р. С.

не пітай газавіны паўстання ў Бугарыі 1939 году, не дараўся да гэтых прынцыпаў ды спраўе перашкаджаюць. Хутчэй можна скаласці із «сатэлітаў» мякім інаважанасцю аддзяленьня ад Маскоўшчыны ёсьць галуб'яны мэтай, што адсоўвае на далейшыя планы іншыя проблемы. Зъ ініцыятывой выступіла група Грузінаў ды Украінцаў з гуртаванымі навакал грузінскага часапісу на францускай мове «La Georgienne». Да іх дамчыліся Беларусы да Казакі. «Сатэліты», зразумела, адмовіліся, высоўваючыя даволі наўбайні прэтэксты, як прыкладам Жамойці, што яны праўна не ўйходзіць ў склад Савецкага Саюзу.

Вярчы на ўвагу апісаныя вышэй аbstавіны, трэба сцьвердзіць, што выстаўкі ды канферэнцыя прынесла конкретныя дасягненні. Зразумела, француская левая ды камуністычная праца не звязалася, а нашае біорулучнасці атрымала запросы ад журналісткі з праўнікамі паўтары ў звязку з усіх часапісах большыя ці меншыя зацемкі.

Але найшакнейша дасягненне выявілася два тыдні пасля выстаўкі. На старшыню нашай імпрезы быў запрошаны выдатны сіненікіяльны ды грамадскі дзеяч сп. Ле Бурэ — чалавек энграчыній съмелы, сябра Управы Камітэту дзяржавы. Калі зважыць на гэтым закончылася.

На заканчэніе хача падчыркнучы, што арганізатары атрымалі добрыя пляны з уложенай на выстаўку і дзень студыяў пратыпі і шкада было-б, каб спраўа на гэтым закончылася.

Зъ беларускага жыцьця

У МЭЛЬБУРНЕ (АУСТРАЛІЯ)

Сёлета, упяршыню ў Аўстраліі, быў зарганізаваны ад 22 да 29 кастрычніка Тыдзень паняволеных камунізмам народоў, у якім, побач з іншымі нацыянальнасцімі і самымі Аўстралійцамі, узялі ўдзел і Беларусы. Арганізатарамі гэтага Тыдня быў маскоўскі анаткаймістичны арганізація, а першы за ёй — Міжнародны Камітэт Народаў з-за залезнай заслоны, сібрам якога звязаўшыца і Беларусы.

У Мэльбурне, у праграму Тыдня ўвайшли адпаведныя даклады і выстаўкі. Апрача таго, 28 кастрычніка ў мэльбурнскай ратушы адбылася трэція «Freedom Rally» (Дэманстрацыя свабоды), а 29 кастрычніка ў цэрквях быў адпраўлены амасловыя Багаслужбы прысьвечаныя тым, што затінулі ў змаганні з камунізмам.

Спынімся на «Freedom Rally», і Багаслужбе ў прыходзе Беларускай Праваслаўнай Царквы ў Мэльбурне.

«Дэманстрацыя свабоды» пад патранатам прэм'ера штату Вікторыя і зудзелам ведамых тут прамоўцў, прайшла паспехова. Для нас Беларусаў, ды іншых паняволеных Масквы народоў яна мела асаблівае значэнне. Кажнаму прысутнаму дўёта застанецца ў памяці пачатак гэтай вялікай маніфестацыі, калі — трэцяя з чаргі, пасля абвешчаныя яе «сілікеры», беларускія дэлегаты з бел-чырвона-белым сцягам, у нацыянальной вопратцы, звязаліся ў залі і пад гукі нашага нацыянальнага гімну, іграчым на арганах ратушы, прайшла па вілізарнай залі і ўз्�віялася на под'ю. Мы быў робіны з роўнімі, дамонстравалі свою волю — быць вольным і незалежным народам, дамагаліся таго, чаго яна можа рабіць наш народ на Бацькаўшчыне.

У прынятай аднагалосна рэзалюцыі, падтрыманай афіцыйнымі органамі Аўстраліі, быў падкрэслены патрабаваны штогоду Тыдня паняволеных камунізмам народоў.

29 кастрычніка ў мэльбурнскім прыходзе БАПЦ а. архімандрыт Мадэст адпраўіў Багаслужбу, молянчы за тых Беларусаў, якія затінулі ў змаганні з камунізмам і просчыты Боскай дапамогі для сучасных і будучых змагаў за вольную і незалежную Беларусь.

У праграме Аўстралійскага штогоду Тыдня паняволеных камунізмам народоў.

У праграме Аўстралійскага штогоду Тыдня паняволеных камунізмам народоў.

У праграме Аўстралійскага штогоду Тыдня паняволеных камунізмам народоў.

Прачыніцца ў сувязі з гэтым Бэрнард Шоў, што пад старасць часта хваліў Сосо. Людзі залічвалі тое на конта другога дзяцінства. Ці на гэтым трэба тлумачыць і выказаваныя Монты?

Ці на добре гэта варожыць, што 43-х гадоў Аляксандар Шалепін, галава МГБ, трапіў на ХХII-м Кантроле КПСС у партыйныя сакратар'я, якія значыць тую партыйную эліту, што ажыццяўляе палітыку? Ад часу Бэрныя было чалавека з МГБ, які стаяў так блізка верхавіні КПСС. Ведама, што Шалепін заслужыў Міжнародны Каласавіч.

Ці на добре гэта варожыць, што ажыццяўляе палітыку? Ад часу Бэрныя было чалавека з МГБ, які стаяў так блізка верхавіні КПСС. Ведама, што Шалепін заслужыў Міжнародны Каласавіч.

Ці на добре гэта варожыць, што ажыццяўляе палітыку? Ад часу Бэрныя было чалавека з МГБ, які стаяў так блізка верхавіні КПСС. Ведама, што Шалепін заслужыў Міжнародны Каласавіч.

Ці на добре гэта варожыць, што ажыццяўляе палітыку? Ад часу Бэрныя было чалавека з МГБ, які стаяў так блізка верхавіні КПСС. Ведама, што Шалепін заслужыў Міжнародны Каласавіч.

Ці на добре гэта варожыць, што ажыццяўляе палітыку? Ад часу Бэрныя было чалавека з МГБ, які стаяў так блізка верхавіні КПСС. Ведама, што Шалепін заслужыў Міжнародны Каласавіч.

Ці на добре гэта варожыць, што ажыццяўляе палітыку? Ад часу Бэрныя было чалавека з МГБ, які стаяў так блізка верхавіні КПСС. Ведама, што Шалепін заслужыў Міжнародны Каласавіч.

Ці на добре гэта варожыць, што ажыццяўляе палітыку? Ад часу Бэрныя было чалавека з МГБ, які стаяў так блізка верхавіні КПСС. Ведама, што Шалепін заслужыў Міжнародны Каласавіч.

Ці на добре гэта варожыць, што ажыццяўляе палітыку? Ад часу Бэрныя было чалавека з МГБ, які стаяў так блізка верхавіні КПСС. Ведама, што Шалепін заслужыў Міжнародны Каласавіч.

Ці на добре гэта варожыць, што ажыццяўляе палітыку? Ад часу Бэрныя было чалавека з МГБ, які стаяў так блізка верхавіні КПСС. Ведама, што Шалепін заслужыў Міжнародны Каласавіч.

Ці на добре гэта варожыць, што ажыццяўляе палітыку? Ад часу Бэрныя было чалавека з МГБ, які стаяў так блізка верхавіні КПСС. Ведама, што Шалепін заслужыў Міжнародны Каласавіч.

гліш», якія зарганізовалі СіБіСі, Таронцкая Адукацыйная Тэлэвізія Асасыяція, «Кэндіен Сін» і Антарыскі Дэпартамент Грамадзінства й Іміграцыі. Гэта сорыя лекцыяў будзе перадавацца на праграму 26 тыдня ў кожнае суботы (12-ая апраўдні), наядзелі (12-ая ап.) і седзярды ад гэдз. 11.30 зранку.